

БОГДАН ОСТЕР

ОСТАННІ ХВИЛИНИ

СВ. СВЯЩЕНОМУЧЕНИКА

ІОСАФАТА

ПОЕМА

1 9 6 8

БОГДАН ОСТЕР

ОСТАННІ ХВИЛИНИ
СВ. СВЯЩЕНОМУЧЕНИКА
ІОСАФАТА

ПОЄМА

1 9 6 8

ВСІ ПРАВА ЗАСТЕРЕЖЕНІ

Друкується за благословенням Церковної Влади.

ТИРАЖ – 5000

Publisher Petro Yamniak, 9 Lincoln Pl., Clifton, N.J. 07011, USA

Нью-Йорк

1968

Рим

НАШ РІДНИЙ СВЯТИЙ.

Немає сумніву, що минулий рік (1967), як ювілейний рік у століття вселенської прослави (канонізації) нашого рідного Святого Йосафата Кунцевича, належить до світлих моментів у житті українського народу католицького віровизнання. Бо в цьому ювілейному році, біографія і гагіографія Святого збагатилася дуже цінними позиціями (н. пр. о. М. Соловій — о. А. Великий ЧСВВ : „Святий Йосафат Кунцевич“, „Miscelanea Josaphatiana — Analecta OSBM“, окремих том „Богословії“ присвячений св. Йосафатові); сотками статей, висвітлено деякі мало відомі моменти з життя Святого, упорядковано Його іконографію, поглиблено культ св. Йосафата в нашому народі, зближено постать Святого до нашої сучасности, а в першу чергу наświetлено постать Святого і Його жертву життя в екуменічному аспекті. В цьому велика заслуга минулого ювілейного року.

В країні могил і курганів, в історичній Волині, звідки колись княжі дружинники вирушали в похід, в місті Володимирі, що було якийсь час столицею Галицько-Волинської Держави, 1580 р. народився в православній побожній родині Кунцевичів син Івась. Батько його був купцем і міським радником. Від ранньої юности Івась „зростає у мудрості, в ласці Бога і людей“ (Лук. 2, 52).

Був надзвичайно набожний. А поштовхом до цієї побожності, була чудесна іскра Божої благодаті яка запала відчутно в Його серце, коли Він малим хлоп'ям вдивлявся в ікону Розп'яття.

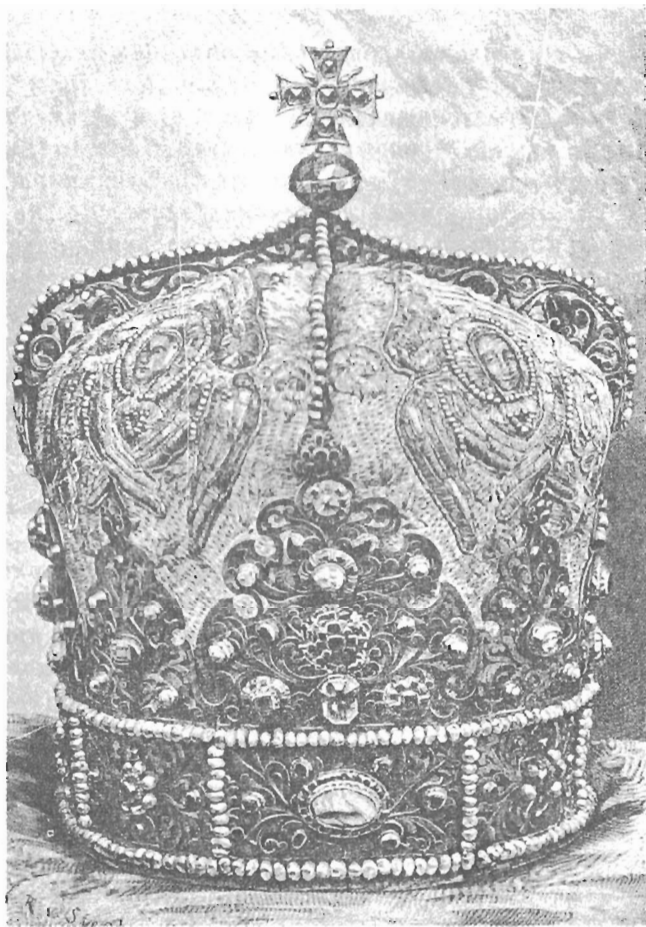
Мабуть, 1596 р., коли українсько-білоруські Владики під проводом митрополита М. Рагози, зірвали церковний зв'язок з Константинополем, а нав'язали його з Римом, молодий Кунцевич приїхав до Вільна на купецького челядника до маєтного купця А. Поповича. Тут Івась не тільки станув по боці уніятських Владик, але й вступив до василіянського монастиря св. Тройці 1604 р. В монастирі, уже як чернець Йосафат, присвятився суворому монашому життю бичувань, постів і т. п., а згодом разом з Йосифом Рутським узявся за реорганізацію чернечого життя. Коли 1609 р. Йосафата висвячено на священника, Він виявився справжнім „душохватом“, бо своїм палким словом, своїми прилюдними диспутами, своєю любов'ю і ревністю навертав найзавзятіших противників.

Після призначення Рутського київським митрополитом 1613 р., Йосафат став архимандритом монастиря св. Тройці у Вільні. Тоді цей монастир став справжнім огнищем святости і найсильнішим забором — з'єдинення. Але вже 1617 р. Йосафат під послухом мусів прийняти ідність Полоцького Архиепископа. Від тоді Його ревність не мала меж. Він підніс рівень освіти духовенства та зміцнив його становище. Частими візита-

*ВЛАДИКА ІСПОВІДНИК
ЙОСАФАТ КОЦИЛОВСЬКИЙ*

**ДОРОГОЦІННА ПОМ'ЯТКА УКРАЇНСЬКОЇ
ІСТОРИЇ – ЗА ПЕРЕДАННЯМ – КОРОНА НА-
ШОГО КОРОЛЯ ДАНИЛА (1238-64) ... ПОТІМ
ПЕРЕРОБЛЕНА НА МІТРУ ПЕРЕМИСЬКИХ
СПИСКОПІВ.**

ціями та палкими проповідями поглибив релігійність вірних і поширив унію. Видав „Катехизм“, „Правила для священників“ і написав цілу низку творів, як: „О старшинстві Петра Святого“, „чистоті ієрейской“, „О крещенні Владимера“, „О фалшованю писем словенских“ і ін. Всі писання Йосафата зложені тодішньою українською мовою з білоруськими впливами. У своїх творах Він обговорював переважно наші українські питання; часто вживав таких висловів, як: наша Русь, наш нарід, наша історія. Але в першу чергу – Йосафат чистої крові українець, син історичної волинської землі. Тому ми назвали Його нашим рідним Святим. І цей наш український Владика став Архиепископом Полоцька й Вітебська в глибині Білорусі.

Багатогранна діяльність Йосафата настановила проти нього противників унії, зокрема Мелетія Смотрицького, Йосафат став жертвою пристрасної боротьби між православними й уніятами та загинув мученичою смертю у Вітебську 12-го листопада 1623 р. Отже треба тут сказати й звернути увагу на те, що наш нарід не має нічого нути увагу на те, що наш нарід не має нічого спільного з тим убивством.

Вже 1643 р. був проголошений Блаженим, а 1867 Святим, як мученик за Ідею церковного з'єднання.

Саме життя св. Йосафата є обширною темою для якоїсь гарної поеми. Не дивно, що вже 1628 р. василіянин Й. Ісакович написав гарну й об'ємисту

поему про життя і подвиги Святого п. н. „Josaphatidos, sive de nece Josaphat Kunczewicz... Вільно 1628, а Орися Галичанка (священик - засланець на Сибір) написала для молоді поему: „Серед блискавок і бурі“, Мюнхен -- Рим 1967 р. І ось з великим трудом відшукано поему п. н. „Останні хвилини св. священномученика Йосафата“, видану в Перемишлі в 1936 р. в честь 20-ліття єпископства Владики - Ісповідника Йосафата Коциловського ЧСВВ, і за поміччю та благословенням Високопреосвященнішого Владики - скитальців -- Івана Буцька, перевидасться в цьому гарному оформлені. Дай Боже, щоб ця перлина як найбільше поширилася серед нашого народу й причинилася до більшої прослави нашого рідного Святого.

о. Іриней Назарко, ЧСВВ

Ангел при смерті св. Йосафата

Образ св. Йосафата в Полоцьку

П Р О Л О Г

Од рана дзвонили в Вітебськім вже дзвони,
До Церкви скликали усіх;
Десь хмарами бігли – лунали їх тони,
В повітрі бринів їх там сміх.

В святочнім настрої довко́лишній нарід,
З усюдів до Церкви спішить...
А дзвони все грають, відлунням співають –
Велично повітрям бринить!

А сонце рожеве ставало у хмарах,
В пурпурах купалось мов грань!
О, старче, в дорозі до Церкви в Вітебське,
На одну хвилину пристань!

І глянь, – як палає на обрії сонце,
Як міниться – грізно морга,
Мов небо там ціле воно запалило,
У жилах аж кров застига!

В природі якесь отупіння зависло,
Могильная тиша німа...
В Вітебськім ще арфами дзвони лунають,
Їх пісня стає вже сумна.

***

Ше довго бриніли акорди в повітрі,
Посеред хмаринних озер,
І став у безвістях їх звук затихати,
І тихо, безшумно завмер.

I

В маленькій кімнаті, от так на покутті,
Владика самотній сидить, —
І голову взявши в долоні закриті,
Думками далеко летить...

Про щось він гадає, бо думка застигла
На скорбнім обличчі його —
Лиш часом усмішка заграє невгадна,
І морщиться знову чоло.

І знову сідає глибока задума,
Густенько піт криє чоло,
Уста лиш шепочуть таємно молитву,
Щоб світло хоч трохи зійшло.

То знову самотній з своїми думками,
І міняться черти лица, —
Щось видно бентежить ту вдумливу постать,
Бентежить — і то без кінця...

То знову уставши, зажурено ходить,
То знову чогось пристає, —
І знову приспішено ходить у думках,
На серце лягло щось важке...

Нарешті пристанув та став на коліна,
Молитву подяки почав:
„Ах, знав я, мій Боже, що Ти не покинеш,
Бо світло своє Ти зіслав!

Щось Отче гнітило від самого рана,
Тривожило душу мою...
Всесильний, важка то дорога, то мусів
Благати про поміч Твою!

Дай силу боротись за Правду одвічну,
Щоб виросло Діло святе!
Хоч труд той над сили мої преслабкії,
Зневіри не мав я про те"! –

Лилися слова ті в гарячій запалі, –
В тім голос неначе почув,
Хутенько з задуми немов пробудився,
Хтось ніби на нього війнув:

„Кріпися мій сину, надійдуть покуси,
Кріпися в останне ось тут,
Сьогодні ще скинеш те немічне тіло,
Сьогодні ще будеш без пут!

І все те сповниться за що ти змагався,
Аж тільки по смерти твоїй,
За Правду святую ти мусиш умерти,
Засвідчити кров'ю труд свій"! –

І зимнії поти покрили Владуку,
В покорі ще нижче припав, –
І землю зросивши сльозами гіркими,
Покріплений з неї устав.

II

Спокійно в кімнаті, лиш тиша бентежить...
Владика в задумі увесь...
І час там від часу чогось стрепенеться –
І знову думками ген – десь...

Та в тім же хід чийсь то добіг тут до нього,
І вивів з задуми немов:
„Нарешті – нарешті – ледь тільки промовив,
Позбудусь уже тих оков“! –

Хтось в двері потихо постукав злегенька,
Злегенька так тихо: чуть – чуть,
Піднісся Владика, іде відчинити:
Це ж вірні до нього ідуть.

І видно, якась там крилата тривога
Засіла у них ув очах:
Обличчя сумні їх, і втомлені очі,
І ледве стоять на ногах.

І стали нараз лебедіти мов діти,
Просити усильно його. –
Питає солодко, усміхнено любо:
„О, діти, за чим ви, чого“?

„Послухай нас Отче, тебе ми благаєм
Та просимо дуже, ще час,
Щоб ти залишив нас самих сиротами,
Послухай, послухай же нас!

Лиш місяць засвітить у хмари сповитий,
Вітебське, Владико, лиши,
Бо ось супротивні в заїлому гніві,
Ген межі уже перейшли!

Вони присягнули у гніві страшному,
Убити, Владико, тебе,
Щоб навіть прийшлося терпіти за тее,
Щоб мали зганьбити себе.

І де б лиш узріли тебе, наш Владико,
При будь же нагоді якій,
То мають убити негайно, щоб злочин
Огідний сновнити „як стій“! –

І впали до стіп Йосафата у сльозах,
Моліннями голос лунав, –
Щоб часу не гаяв, в дорогу спішився,
Ще ніччю сьогодні тікав.

Жалібне квиління бриніло в кімнаті,
Розпукою тільки гуло. –
Владика немов би змагався з собою,
Узявши в долоні чоло.

І втомно поводив довкола очима,
Плач здавлено в горлі затих, –
Так ніжно та любо глядів він на вірних,
І тепло промовив до них:

„Од давна вже діти бажав тої хвилі,
І певен за неї був я,
Що мушу умерти за Правду святую, –
Це воля свята – не моя!

Ох, як то солодко умерти за неї,
Щоб ширити Діло Христа!
Ви діти, моліться Всевишньому Богу,
Його ж це є воля свята!

І волю я тую виповнював вірно,
Бажав ісповнити ущерть,
Для неї весь вік я трудився горливо,
Ще можу прийняти і смерть!

Ні діти! Не можу тогб я вчинити!
Не можу! Мене не кусіть!
Це ж трусість була б тепер утікати, –
Спокійно додому ідіть!

Таж ціле життя я змагався за тее,
Щоб в царство ввійшов я Христа,
Тож не спокушайте в останній хвилині,
Найвища ж моя це мета!

А вас я впевняю, це Вишнього воля,
Що буря оця промине,
Ніхто тут не згине із рук супротивних,
Крім óдного тільки мене"! –

III

І тиша лягла там в кімнаті могильна,
Цвіркун лиш в куточку цвірчав, –
Владика в гарячій, благальній молитві,
Хрестом на підлозі лежав.

Плили ті слова так усердно, в покорі,
В них просьба бриніла одна, –
Так ніжно, запально уста їх шептали,
Із самої глибині дна.

„Цеж голос моєї всієї України,
Тож очі на них Ти зверни!
Тих бідних, заблудших, але нелукавих,
До одности, Отче, верни!

Дай світло пізнати їм Правду святую,
Тим любим, незрячим моїм,
Щоб Правду святую вони полюбили,
Пішли за бажанням Твоїм!

Щоб більш вже у тьмі не блудили, благаю,
Брати ці невинні мої!
О, Отче Всевишній! О, Отче Всесильний,
Вкажи їм дороги свої"! –

***

Ще довго лилася благальна молитва,
Ще довго хрестом там лежав...
Вже сонце за гори сідало високі,
Він все ще молився, блавав...

ІУ

Вечірня задума сідала на місто,
Бо сонце уже знемогло,
Ще хвильку гляділо в понуре Вітебське
І врешті за обрій зайшло.

Ще хвильку видніли промені від нього,
Ще кидали світло на світ –
І слабли, вмирали, безшумно щезали –
І хутко пропав там їх слід.

І стало так тихо нараз у природі,
Якесь отупіння лягло...
А в тім із - за хмари на небо широке,
Мідянее світло зійшло.

І дивно якось так гляділо на місто,
В кімнату зиркнуло крадьком, –
Владика безвпину ізрошений потом,
Лежав на молитві хрестом.

Нараз він піднісся, навколішки ставши,
І руки у гору підніс, –
Мов струю живую до стіп свого Бога,
Молитву подяки поніс:

„Я був лиш знярядям, Всесильний мій Боже,
В Твоїх усесильних руках,
Творив Твою волю, сповняв заповіти
Та йшов по Твоїх вказівках...

Зусилля надлюдські, тяжкії змагання,
Щоб волю сповнив я ущерть,
Мене не жахали, мій Отче Небесний,
Сьогодні прийму ще і смерть"!

У

Вже обрій начався купати в пурпурах,
Поблідли і зорі яркі –
Владика усе ще молився в захваті
І мовив слова препалкі. –

Нараз долетіли притишені зойки,
Почув шамотання в борні...
Мішались прокльони і крики неслися,
Нелюдські квиління страшні!

І все те вчинилось якось так раптово,
Немов би упав з неба грім!
Аж стіни дрижали, німіли із жаху
В тім гаморі так зловіснім.

Піднісся Владика хутенько поглянуть,
Дознатись про те, що зайшло.
В тій хвилі відчув він, щось ніби важке,
Довбнею на серце лягло.

І двері відкривши, побачив, що вірні
Лежали у крові цілі...

І там ще якісь шамотались, кричали,
Валялись по мокрій землі.

І тепло так любо до них він промовив:
„Мир вам, православні брати!
Невжеж убивати отих неповинних,
Це вашої замір мети?

Таж кров проливати невинную діти,
Не Боже то діло, о ні!
Щож злого вони вам вчинили , – кажіте?
Чом задуми тії страшні?

То тих ось невинних зоставте в спокої,
Бо кров їх упаде на вас,
А теє за чим ви прийшли тут – сповняйте,
Бо лине даремно лиш час“! –

О, чудо! Нараз остовпіли мов діти,
Всіх подив якийсь огорнув.
Стояли в захваті – одначе недовго,
Бо хутко той подив минув.

І стали нараз божевільно кричати:
„О ти, душехвате, мовчи!
Вже досить нам душ ти зухвалий нахватав“ –
І скочили, міцно б'ючи!

Із різним знаряддям його обступили,
Як ті фарисеї Христа, –

І били шалено, із люті кричали:
„Ось бачиш, це наша мета“!

Ні стону нарікань – з палкими мольбами,
Він Богові духа віддав...
І тихо в останнє молився гаряче,
Щоб світло своє їм післав.

„О, Отче, прости їм, не знають, що чинять,
В останнє Тебе я прошу“! –
І очі піднявши у гору високо,
Оддав преспокійно душу. –

А місяць не хтів вже глядіти на злочин,
За хмари світіння зайшло, –
І пільма невидна окутала землю,
Ховаючи людське зло.

УІ

Здавалось, що світ цей здригнувся із жаху,
І ніби поволі німів.
На небо понуре знов вийшов там місяць,
Із дива немов побілів!

Із хмар сіробурих немов приглядався,
І як би не вірив очам...
Та знов срібнобілі його оповили,
Сховали на небі ген – там...

А ті тут знущались, без краю шаліли,

Далеко у гніві зайшли...
Раптово заблисла, засяла там ясність,
І чуда вже перші були!

Розбішені мабуть і знать не хотіли,
Що з неба є це вказівки,
Що Божая кара нависла над ними,
І Божої палець руки!

Немов би осліплі на те не зважали,
Сміялись з святого Мерця...
Розбішено били, неслися погрози,
Хулили і то без кінця...

І серед згїрдливої злости, прокльонів,
Копали – попало куди...
Схопивши, тягнули по місті у крові,
Із люті вергли до води!

І Двина прийняла замучене тіло
В шумливі свої рамена, –
Та ясність на хвилю в тім місці засяла,
І тіло вказалось із дна.

І знов ухопивши його з пересердя,
І знов глузували в одно, –
Та ше прив'язавши до тіла каміння,
І кинули знову на дно.

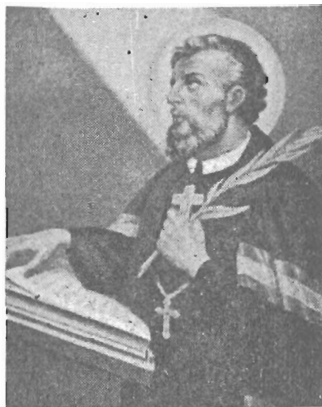
Розбурхані хвилі прийняли і знову

Те тіло у лоно грізне...
І хвилями б'ючись, понесли бурхливо,
Те злочину діло страшне.

Нараз тую темінь осяяло світло,
Промені блистіли ясні,
Ярка авреоля сповила те місце,
Де тіло лежало на дні.

Тоді аж спізнали Всевишнього руку,
І очі відкрилися їм, —
І злочин вони свій спізнали огидний,
Що в гніві вчинили страшнім.

Розбіглись навіжені страхом безмірним,
У сторони різні — куди...
Там цілими днями блудили, — додому
Дороги знайти не могли.

Е П І Л О Г

Ось так то колись Йосафата убили,
Вже більше як тристі там літ, —
А кров Йосафата невинна святая,
Здоровий посіяла плід.

І з часу тогѡ то по всій Україні
Широко ген слава пішла,
Мов птаха махнувши своїми крильцями,
Весь світ облетіти змогла.

А з тогѡ насіння, що кров та зродила,
Обильнії плоди ростуть...
Уже неодного воно навірнуло,
Вказало правдивую путь.

В неділі та свята лунають все дзвони,
До Церкви там вірні ідуть, —
І до Йосафата вони прибігають,
Молитви до нього всі шлють.

А Церква його там устами взиває,
До Одности кличе братів, —
Щоб пісню подяки разом заспівали,
Лунав лиш еднальний гимн — спів!

***

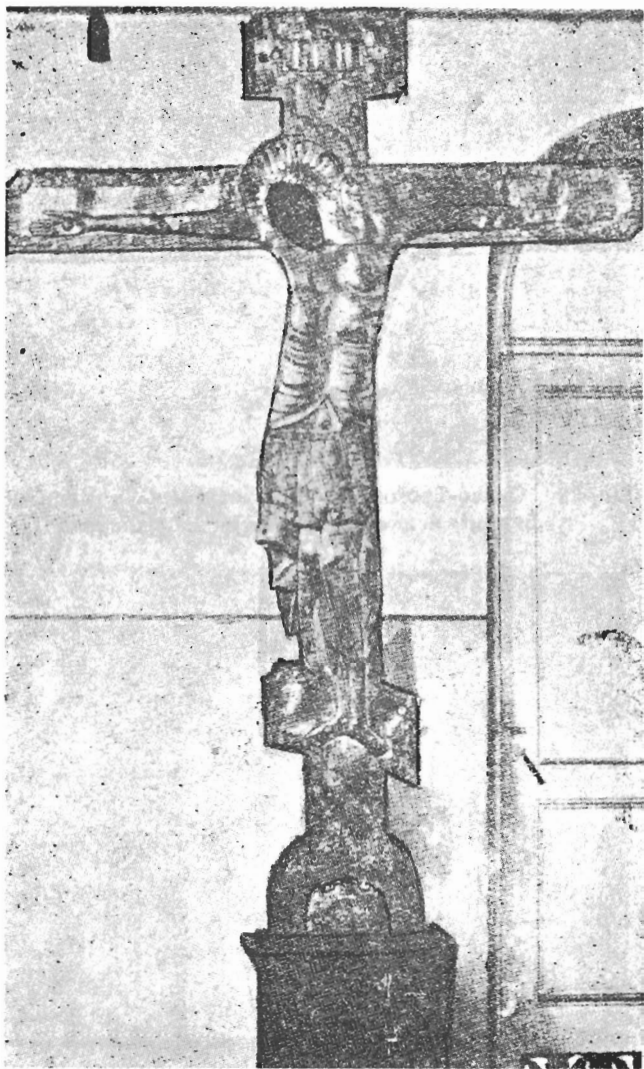
Підуть ще століття в незнане майбутнє,
А Діло не згине повік!
Лунати все буде по всій Україні,
Зростати безвпину рік — вік!

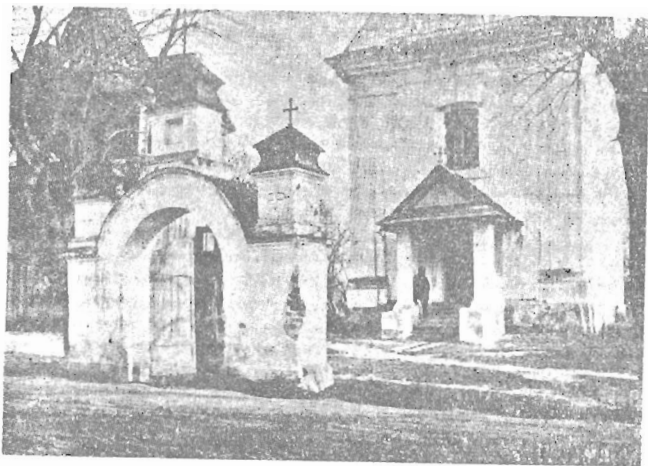
*КОПІЯ ІКОНИ СВ. ЙОСАФАТА, ЩО ЇЇ ЗАМОВНИВ
В 1916 У ВІДНІ О. ЙОСАФАТ ЖАН, ЧСВВ.*

Іскра Христової любови паде в серце св. Йосафата

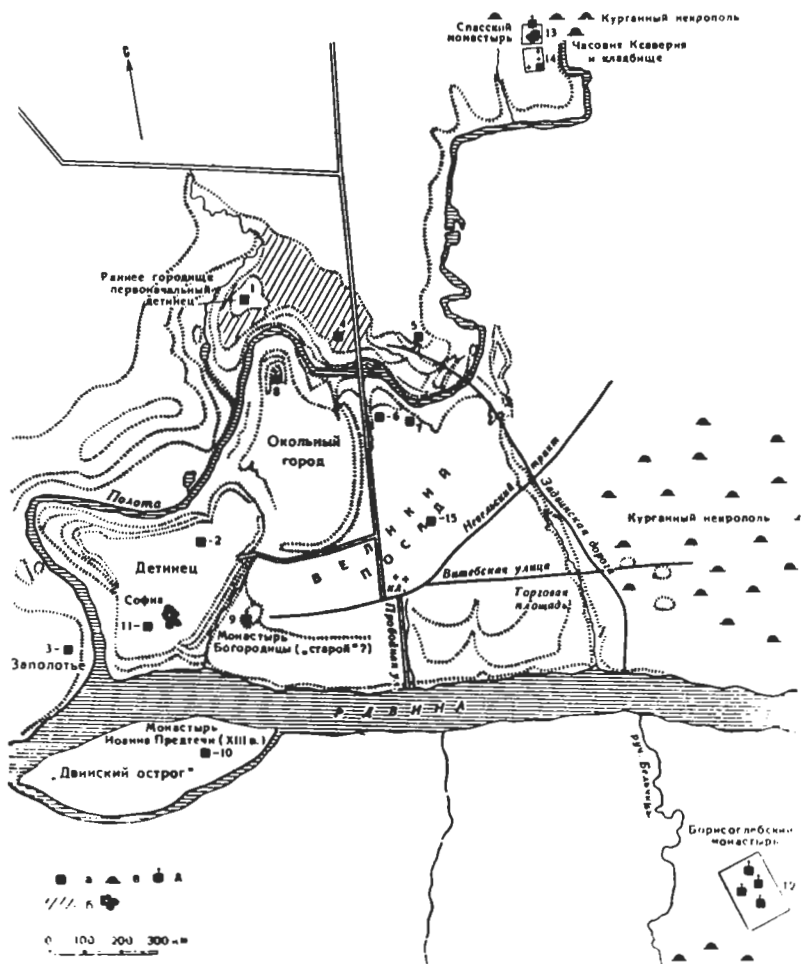
**Хрест, перед яким молився дитиною Йосафат
у Володимнрі Волинському**

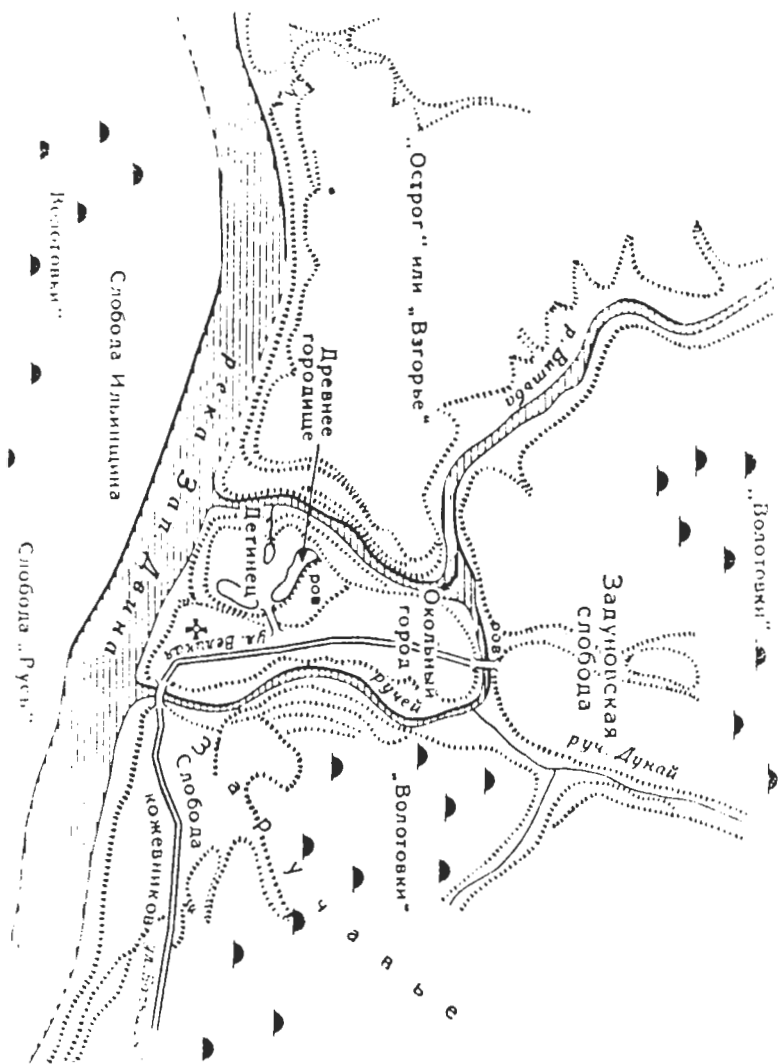
**Церква Свято-Троїцького монастиря ОО. Василян
у Вильні, в якому проживав св. Йосафат**

**Собор Пресв. Богородиці у Володимирі Волинському.
Збудований 1160 р. У цьому соборі в своїх дитячих і юнацьких роках часто молився св. Йосафат.**

Пляч Полоцька з часів Юсафата

Плян Витебська з часів Йосафата

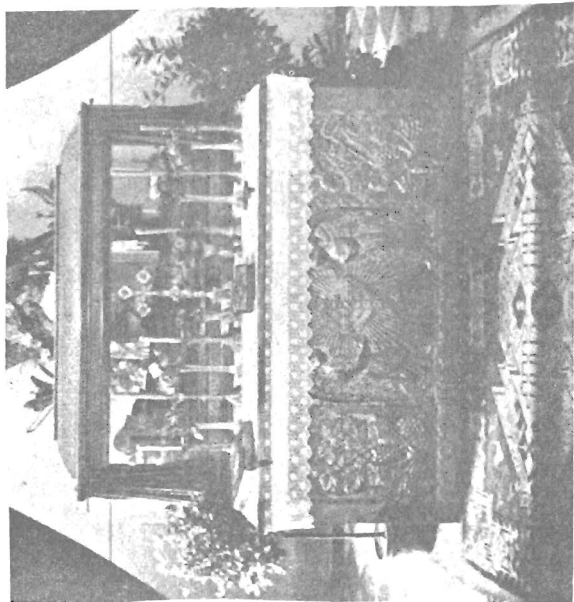
(Реконструкція)

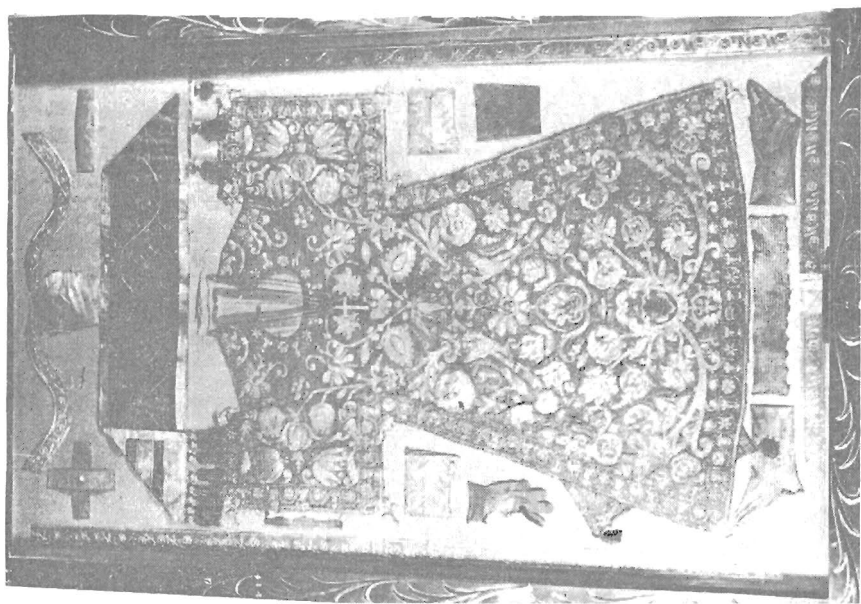
Образ св. Йосафата в церкві ОО. Василиян
у Бучачі.

Малював о. Е. Бобрецький, ЧСВВ, 1923

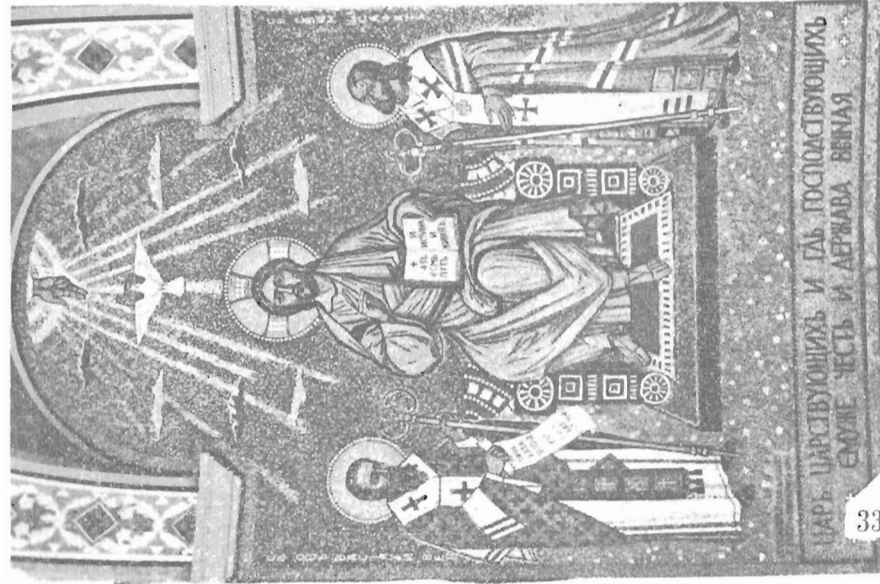

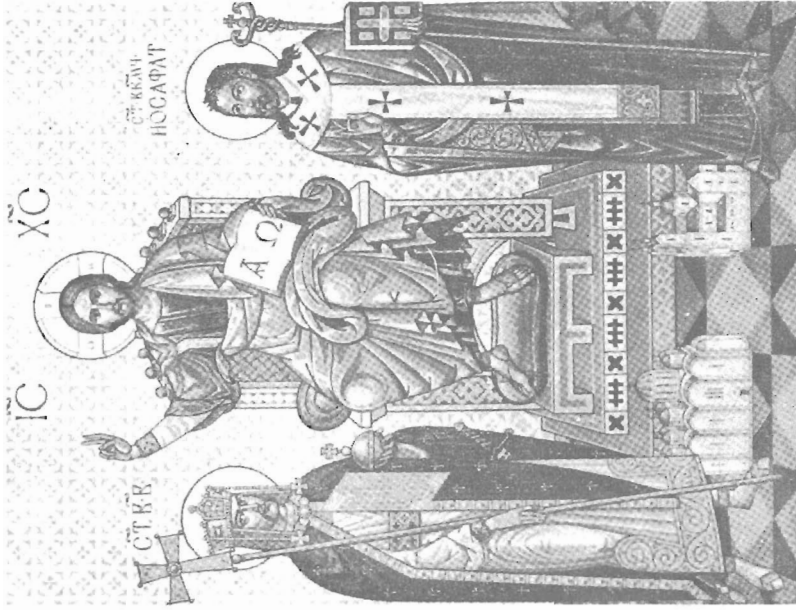
Моці св. Йосафата в домовині, що про неї постався о. Й. Жан, ЧСВВ, на престолі в каплиці св. Йосафата в Відні, заки їх перевезено до Риму.

Ризи св. Йосафата, в яких його віднайдено в Білій 1915 р. Ця вітрина з ризами є тепер у нашій церкві у Відні.

Св. Василій — Ісус Христос — св. Йосафат.
 Запрестільна мозаїка в церкві ОО. Василян у Римі.

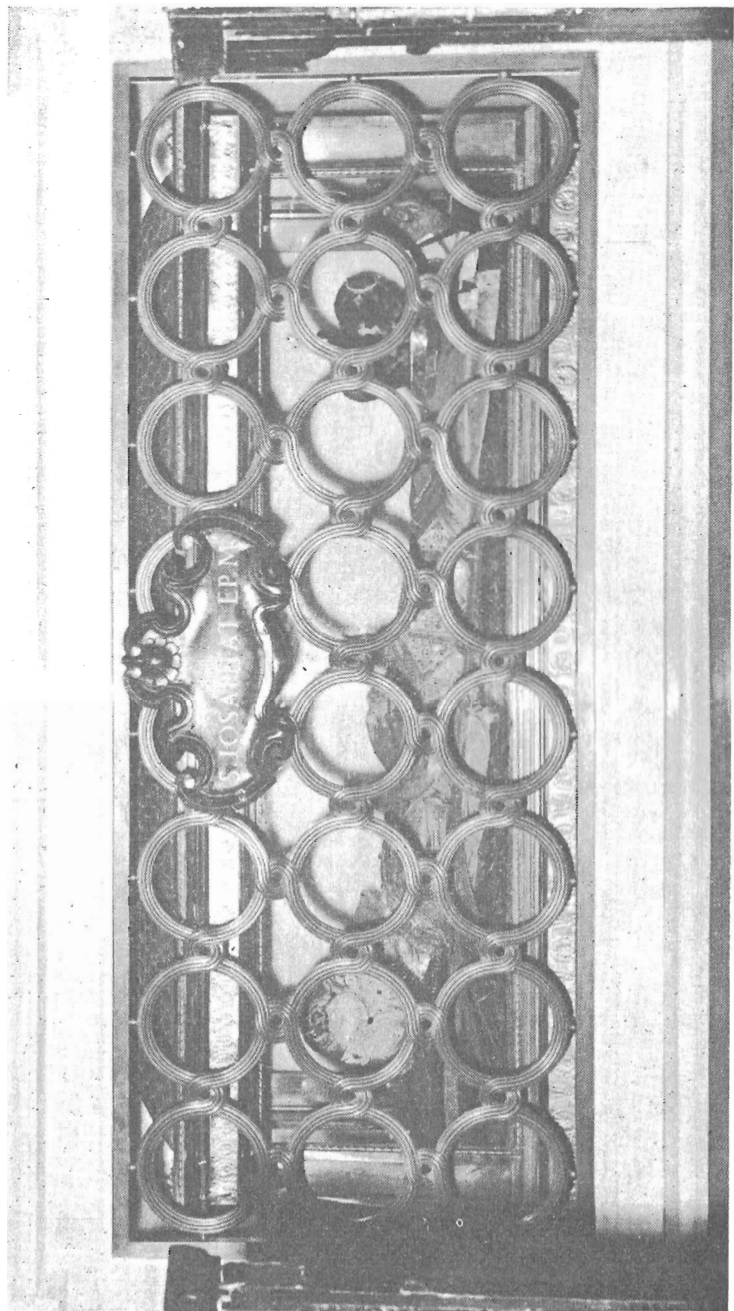
Св. Володимир — І. Христос — св. Йосафат
 Запрестільна ікона в коллегі св. Йосафата в Римі,
 виконана мистцем С. Гордінським.

Домовина св. Йосафата, в якій віднайдено його мощі в Бїлій 1915 р. Тепер домовина знаходиться в каплиці св. Йосафата при церкві св. Варвари у Відні. Як бачимо на світлині, вона стоїть за вітриною на спеціально збудованій підбудові в формі престолу. Сама домовина покрита тепер червоним адамськом, крім вузької смуги, де видно печатки з часу першого її відкриття та з часу офіційного ствердження автентичности мощів.

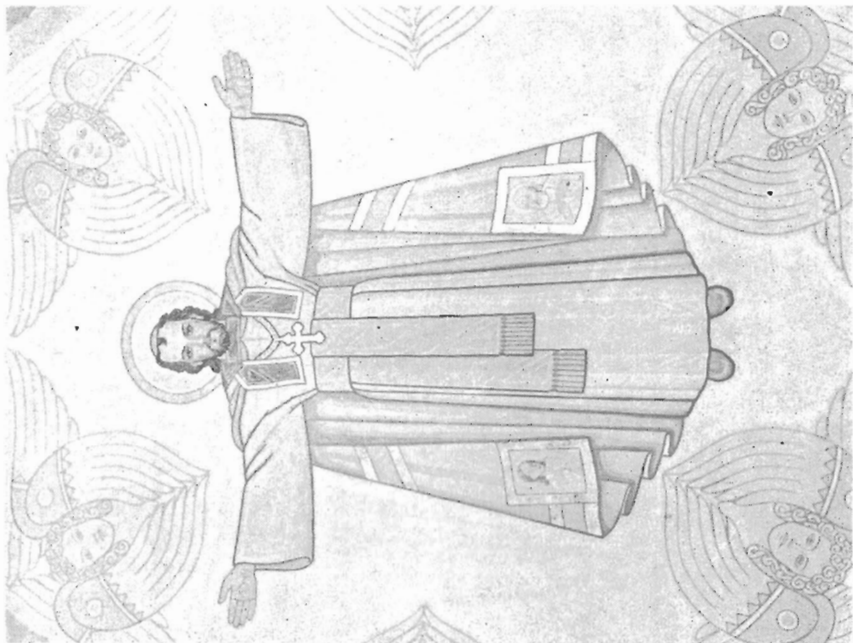

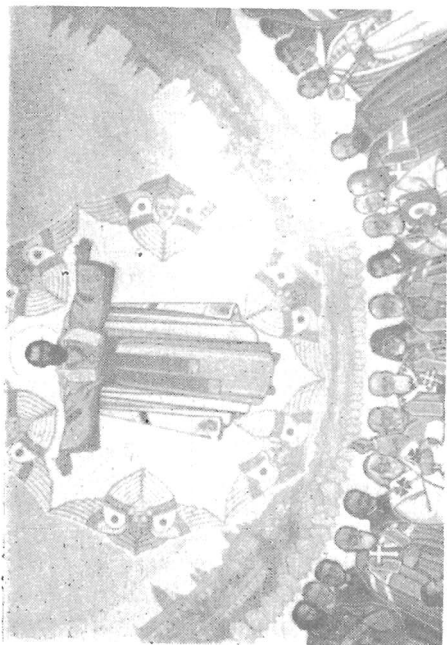
Мощі св. Йосафа в металеві-цилиндрі домовні, про яку поstarався о. Й. Жак, ЧСВВ, в каплиці св. Йосафа при церкві св. Варвари у Відні. Тепер ця домовина з мощами Святого є в базиліці св. Петра в Римі.

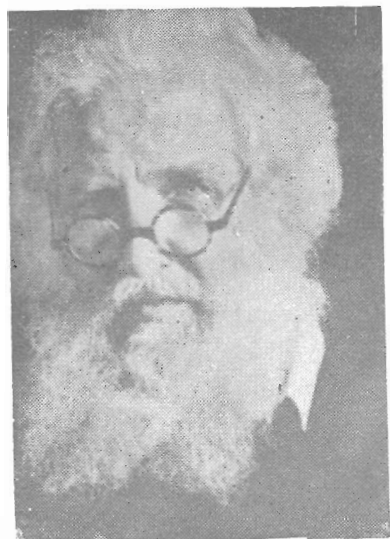
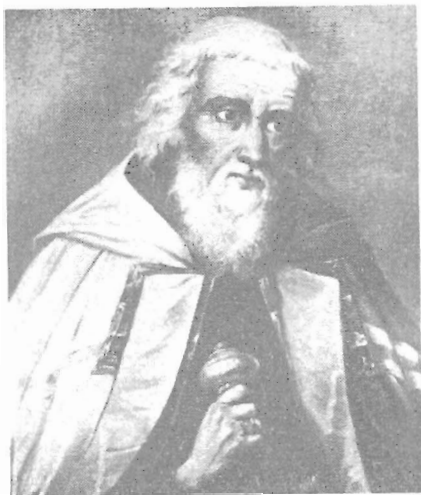
Домовина з моцями св. Йосафата вміщена в престоли св. Василя Великого в базиліці св. Петра в Римі

Св. Йосафат у кафедрі св. Йосафата в Едмонтоні.
Малював проф. Юліян Буцманюк.

Св. Йосафат — Апостол церковної одности та небесний Покровитель Української Католицької Церкви. Малюнок проф. Буцманюка в церкві оо. Вавиліян у Жовкві.

*МИТРОПОЛИТ ЙОСИФ В. РУТСЬКИЙ, СВ. СВЯЩЕНОМУЧЕНИК ЙОСАФАТ І СЛУ-
ГА БОЖИЙ АНДРІЙ ШЕПТИЦЬКИЙ – ТРИ ВЕЛИКІ СИНІ ВАСИЛІАНСЬКОГО ЧИНУ
Й АПОСТОЛИ ЦЕРКОВНОЇ ОДНОСТИ.*

З М І С Т

Наш рідний Святий, о. проф. д-р І. Назарко, ЧСВВ	4
ПРОЛОГ	11
I, II, III, IV, V, VI	23
ЕПІЛОГ	24

С В І Т Л И Н И

Портрет св. Йосафата	3
Владика Ісповідник Йосафат Коциловський	6
Мітра перемиських Владик	7
Образ св. Йосафата в Полоцьку	10
Копія Ікони св. Йосафата, що її замовив в 1916 році у Відні о. Йосафат Жан, ЧСВВ	25
Іскра Христової любови паде в серце св. Йосафата	26
Хрест перед яким молився дитиною Йосафат у Володимирі Волинському	27
Церква Свято-Троїцького монастиря оо. Василіян у Вильні, в якому проживав св. Йосафат	28
Собор Пресв. Богородиці у Володимирі Волинському в якому часто в своїх юних літах молився св. Йосафат ...	28
Плян Полоцька з часів св. Йосафата	29
Плян Витебська з часів св. Йосафата	30
Образ Св. Йосафата в церкві оо. Василіян у Бучачі	31
Ризи та мощі св. Йосафата	32
Св. Василій – Ісус Христос – св. Йосафат. Запрестільна мозаїка в церкві оо. Василіян у Римі	33
Св. Володимир – І. Христос – св. Йосафат. Запрестільна ікона в колегії св. Йосафата в Римі	33
Домовина св. Йосафата, в якій віднайдено його мощі	34
Мощі св. Йосафата в базиліці св. Петра в Римі	35
Домовина з мощами в базиліці св. Петра в Римі	36
Св. Йосафат уцеркві оо. Василіян у Жовккві	37
Св. Йосафат у Церкві св. Йосафата в Едмонтоні	37
Митроп. Йосиф Рутський, св. Йосафат і Слуга Божий Андрій Шептицький – три великі Сини Василіянського Чину й Апостоли Церковної Одности.....	38

